

Jezus zoekt geloof

9 februari 2020 – Rotterdam Prinsekerk – Ds. Niels de Jong

Vandaag lezen we een gedeelte dat op het eerste oog twee verhalen lijken, maar samen vormen ze toch 1 verhaal. De sleutel om zo'n gedeelte uit een evangelie te begrijpen is om je twee dingen af te vragen. Zo'n levensbeschrijving heet een evangelie en dat betekent letterlijk: "goed nieuws". De eerste vraag bij zo'n gedeelte is dan: "Wat is hier het goede nieuws?" De tweede vraag is: "Wat vraagt dit van mij?" Want het evangelie doet ook altijd een beroep op je, die is nooit vrijblijvend.

Je kunt proberen deze twee dingen te scheiden en je te beperken tot het goede nieuws. Maar dat kan eigenlijk niet, je kunt dat als volgt vergelijken. Ik vergelijk het op twee manieren. Waarschijnlijk snapt bijna iedereen het na de eerste vergelijking al, maar – voor die enkeling die echt niets van voetbal snapt, voor de zekerheid nog een tweede vergelijking. Het is net zo iets als Steven Bergwijn die onlangs groen licht kreeg voor zijn droomtransfer; aanhaken bij een topclub in Engeland en gelijk het zinkende schip PSV kunnen verlaten. Mooie kans, maar dat hij dan vervolgens denkt: 'Nou, dat is mooi. Ik heb het goede nieuws binnen. Ik heb een miljoenencontract getekend, ik zit niet meer klem in Brabant, maar woon in Londen. Dan kan ik nu wel rustig aan doen, een beetje mee hobbelen op de trainingen en kijken hoe ik mijn geld kan opmaken.' Zo'n reactie zou toch bijzonder vreemd zijn. Zijn goede nieuws, zijn kans, zijn groene licht – natuurlijk vraagt dat ook nog wat van hem de komende tijd, zelfs heel veel zou je kunnen zeggen.

Een ander voorbeeld: Stel je voor, een vrouw probeert al jarenlang zwanger te raken. Het ging allemaal heel moeizaam. Ziekenhuizen zijn eraan te pas gekomen, maar het wilde maar niet lukken. En dan opeens het goede nieuws: Zwanger! En dat vervolgens die vrouw zegt: 'Ja, allemaal leuk en aardig maar ik rook. En ik hou van een paar wijntjes in het weekend. Dat ga ik niet opgeven...' Ook bijzonder vreemd – zulk goed nieuws, dat vraagt ook iets, dat vraagt ook bepaalde veranderingen.

En zo is het ook als we alleen het goede nieuws van Jezus wel willen aanvaarden, maar niet wat het vraagt. Dat klopt niet, want die dingen horen bij elkaar. Als je die uit elkaar haalt, dan maak je van het goede nieuws iets goedkops. Even in een oneliner: 'Het goede nieuws van het evangelie vraagt je alles, maar het geeft je nog meer.'

Vandaag proberen we die twee kanten bij elkaar te houden, ook bij het begrijpen van dit verhaal. Laten we het lezen.

[Matteus 8: 2 – 13]

Eerst maar het goede nieuws uit dit verhaal. De twee verhalen binnen dit ene verhaal beginnen allebei hetzelfde. In vers 2: 'Er kwam iemand naar Jezus toe die aan huidvraat leed' om weer rein gemaakt te worden. In vers 5: 'Toen Hij Kafarnaum binnenging, kwam er een centurio naar Hem toe die Hem om hulp smeekte.' Twee keer hetzelfde. Twee keer komt iemand bij Jezus. Twee keer gaat het om iemand met een hulpvraag. En twee keer helpt en geneest Jezus. Maar ook twee keer gaat het om een bijzonder ongewone situatie.

Man met huidvraat

In de eerste situatie komt een Israëliet naar Jezus toe die aan huidvraat lijdt, een of andere giftige huidziekte. Die je niet alleen fysiek aantastte, maar ook enorme sociale gevolgen had. Je werd namelijk buiten de samenleving gezet. Vanwege de angst voor besmetting werd je in een sociaal isolement geplaatst. Bovendien maakte contact met zulke mensen je onrein, en dat sloot je uit van de tempel. Iedereen bleef bij je uit de buurt en andersom werd ook jij geacht bij iedereen uit de buurt te blijven. Als er maar iemand in je buurt dreigde te komen moest je roepen dat je die ziekte had, zodat mensen weer meer afstand konden nemen. Wat deze man dus doet is ongehoord – want hij houdt geen afstand, maar komt naar Jezus toe en werpt zich neer aan zijn voeten. Wat die man doet, kan hij niet maken; hij doorbreekt alle afspraken die er hierover waren, zonder waarschuwing vooraf valt hij aan de voeten van Jezus. Maar wat Jezus vervolgens doet is nog ongehoorder. Hij deinst niet terug, Hij neemt geen afstand, Hij verwijt de man niet dat hij een risico heeft genomen waardoor hij zijn huidziekte op anderen zou kunnen overbrengen. Nee. Er staat: 'Jezus strekte zijn hand uit, raakte hem aan'. Deze onreine, deze onaanraakbare. Jezus raakt hem aan. Hij maakt hem rein – waardoor hij niet alleen genezen is, maar ook weer aanvaardbaar is voor God en mensen.

Romeinse soldaat

In de tweede situatie komt een Romein bij Jezus. Hij hoort niet bij het oorspronkelijke volk van God maar was een Romein. Hij had het gemaakt, een baas, een leider en hoorde bij de winnende partij, de Romeinen. Maar hij had ook een probleem. Zijn slaaf was ernstig ziek, het zag er niet goed uit. En bij een slaaf – in die tijd lag slavernij wel wat anders dan het beeld dat wij van slaven hebben. Als slaaf kon je bijvoorbeeld nog best hoog opklimmen in de samenleving, je had ook de nodige vrijheden en kansen. En misschien was deze slaaf wel de rechterhand van deze legerleider. Hoe het ook zij, die slaaf of knecht lag op bed, verlamd en met hevige pijn. De centurio – oftewel leidinggevende over een eenheid van 100 soldaten – smeekt Jezus om hulp, staat er. Ook ongehoord. Dat zo'n soldatenbaas – die normaal gesproken Israëlieten dwingt om dingen te doen, die gewend was dat mensen hem smeekten om clementie. Die Romein staat daar nu een Joodse rabbi te smeken om hulp. De omgekeerde wereld. Jezus buit dit moment niet uit, probeert de Romein het ook niet extra ongemakkelijk te maken, wil ook niets terug van deze Romein, biedt zelfs aan om met hem mee te gaan (terwijl een Jood in die dagen geacht werd niet in het huis van een niet-Jood binnen te gaan). Jezus helpt hem zonder meer. Deze onderdrukker wordt geholpen door de onderdrukte. Jezus geneest de slaaf.

Niet voor niets zet Matteus deze twee hulpvragers direct na elkaar. In vers 16 kun je lezen hoe er velen bij Jezus werden gebracht, allerlei mensen die zo hun problemen hadden en Jezus' hulp nodig hadden. Maar deze twee werkt Matteus uit. Matteus wil hiermee de reikwijdte van Jezus hulp laten zien. Jezus is gekomen voor Jood en heiden, voor outcasts en hen die geslaagd zijn, mensen die buiten de maatschappij staan als ook die er de leiding hebben. Jezus benoemt dit ook – Hij ziet deze Romeinse man als een voorbode voor mensen uit allerlei volken die tot God zullen komen. Het wrange daarbij – dat het volk dat van oudsher aan God verbonden was – zichzelf er buiten zet...

Het goede nieuws is dus: Als je naar Jezus komt, wie je ook bent, waar je ook aan lijdt, wat je moeite ook is, wat je vragen ook zijn, hoe onaanraakbaar je je ook voelt – bij Jezus kun je terecht. Hij wijst niemand af, zegt bij niemand: 'Jij hier? Ga alsjeblieft weg!'. Nee – geen bidder laat hij staan, zoals wel eens wordt gezegd.

Maar goed – dat is mooi natuurlijk wat hier gebeurt, maar stel je voor dat je iemand kent die verlamd op de bank ligt en hevige pijn lijdt en je brengt die in gebed bij Jezus. Dan is onze ervaring niet dat diegene direct genezen wordt. Of als je zelf lijdt aan een of andere ziekte die je in een isolement plaatst, dan is onze ervaring ook niet dat een gebed tot Jezus alles oplost. Onze ziekten, pijnen, nood – Jezus lost die niet allemaal op. Dat weten we allemaal. En ik ken er verschillende voor wie dit enorme vragen oplevert, grote geloofsvragen. En dat snappen we allemaal. Waarom wordt het hier gelijk opgelost, terwijl wij zo veel gevallen kennen waarbij er niets opgelost lijkt te worden. Hoe zit dat?

Nu is dit verhaal geen belofte dat Jezus per direct je problemen oplost. En als je wel de conclusie hebt getrokken dat Jezus al je problemen gelijk oplost, dan ga je zeker teleurgesteld uitkomen. Dat is ook niet de boodschap van dit verhaal. Natuurlijk kan dit je wel gebeuren, en het overkomt mensen nog steeds, genezingen, plotseling herstel, uit het niets een ommekeer van een uitzichtloze situatie. Het gebeurt. Maar dat noemen we wonderen – en dat is een woord voor uitzonderlijke situaties. Ze komen voor, je mag er om bidden – maar maak er geen regel van dat het moet gebeuren.

Het goede nieuws van dit verhaal is dus niet dat er een wonder gebeurt als je met je nood bij Jezus komt. Het verhaal zegt wel: met je nood ben je bij Hem aan het goede adres, want Hij is een hersteller, een genezer, iemand die heelt wat kapot is, die bij elkaar brengt wat verdeelt is. Hoe Hij dat doet en per wanneer – dat weet je niet en daar zegt dit verhaal niets over. En jij en ik – of we nu ooit zelf in nood raken of dat iemand die ons lief is in nood raakt - Je krijgt niet op een briefje hoe en wanneer de hulp komt. Maar dat Hij gaat helpen, dat Hij gaat herstellen, dat Hij – in dit leven of desnoods dwars door de dood heen na dit leven – een nieuw begin maakt, dingen bij elkaar brengt, of dingen goed maakt. Dat is wel de boodschap van het evangelie.

En daarom spoort dit verhaal je aan om vooral wel naar Jezus toe te gaan met je nood. Hoe het ook verder zal gaan en wanneer er ook wat verandert. Ongeacht of je zelf verandering ziet of niet; en of het de verandering is die je in gedachten had of niet. Het kan ook zijn dat Jezus wel iets beters weet, iets mooiers dan je fysieke genezing. Misschien wil Hij wel meer herstel dan alleen het herstel waar jij aan denkt. Maar in ieder geval – naar Jezus toegaan, levert je nooit een afwijzing op.

Even naar jullie, Danielle en Jasper, jullie gaan binnenkort naar Papua New Guinea. Daar ben je ver van huis, ver van hier. Maar misschien kun je nog eens aan het goede nieuws van dit verhaal denken. Wie je ook tegenkomt, wie er ook in dat ziekenhuis van jullie gebracht wordt, hoe ellendig iemand er aan toe is, hoe ziek, vies of vuil ook. Je zult nooit iemand tegenkomen die Jezus zou afwijzen. En ik hoop dat jullie de kracht krijgen om in deze op Jezus te lijken – om te helpen wie om hulp vraagt, om aan te raken hem of haar die tot de onaanraakbaren horen in die samenleving. Jullie zijn Jezus niet, maar hopelijk gaan mensen door jullie heen iets van Hem zien. En ergens hoop ik dat voor ons allemaal. Wij zijn Jezus niet, maar hopelijk gaan mensen door ons heen iets van Hem zien. Zijn wij zo zonder afwijzing, zo zonder aanzien des persoons, zoals Hij.

Maar dan het tweede. Wat vraagt dit gedeelte van ons? Als we dit lezen; welke vraag/uitdaging komt er uit dit gedeelte dan op ons af?

Ook hierin stemmen deze twee verhalen overeen. Want de eerste man valt voor Jezus neer met de woorden: 'Heer, als u wilt, kunt u mij rein maken'. Hij was dus blijkbaar overtuigd van de macht van Jezus. Hij gelooft in Jezus' macht dat zelfs zoiets onomkeerbaars als deze huidziekte voor hem om te keren zou zijn. Dat is ook het geheim dat hij zoveel risico neemt, dat hij zoiets ongehoords doet, omdat hij overtuigd is van de macht van Jezus. De tweede man die overtreft zelf de eerste man al het om geloof gaat. Hij overtreft zelfs iedereen die Jezus daarvoor ontmoet had. Als Jezus de hulpvraag heeft gehoord en aanbiedt om met hem mee te gaan naar zijn knecht, dan zegt de man: 'Dat is helemaal niet nodig, U hoeft alleen maar te spreken en mijn slaaf zal genezen.' (vers 8). Hij voegt er nog aan toe: 'Zo werkt mijn gezag ook. Als ik tegen een soldaat zeg 'Kom', dan komt hij. Als ik zeg 'Ga' dan gaat hij'. Dit antwoord verbaast Jezus staat er. Hij zegt tegen de mensen die op dat moment Hem volgen: 'Bij niemand in Israël heb ik zo'n groot geloof gevonden'. En Jezus zegt tegen de man: 'Ga naar huis. Zoals u geloofd hebt, zo zal het gebeuren'. Op hetzelfde moment genas de slaaf.

En als wij dit nu lezen, dan wordt duidelijk wat van ons gevraagd wordt. Geloof. Meer specifiek: geloof in de macht van Jezus. Dat zoekt Jezus. Mensen die geloof hebben in zijn macht. Dat hoopt Jezus te vinden.

En tja, heb jij zulk geloof? Heb ik zulk geloof? In dit verhaal zitten drie dingen die kunnen aanwijzen of je dat hebt.

1. Grote vragen

Allereerst – als je dit geloof hebt, dan vraag je grote dingen aan Jezus. Deze twee mannen – de één vroeg iets groots voor zichzelf, een genezing van huidvraat, en de ander vroeg iets voor één ander, via een genezing op afstand. Ze vroegen deze grote dingen omdat ze een groot geloof hadden. Klein geloof vraagt alleen kleine dingen, als het al iets vraagt aan Jezus. Mensen met klein geloof verwachten meer zichzelf dan van Jezus, die gaan sneller zelf aan de gang.

En daarom de vraag – wanneer heb je voor het laatst iets groots gevraagd aan Jezus? Iets wat eigenlijk niet kan. Als je alleen maar veilig zit te bidden, hulp vraagt bij dingen die je eigenlijk prima afgaan, die je zonder enige moeite al jaren doet. Tja, dat is nu niet echt groot geloof. Maar als je bidt om grotere dingen. Bijvoorbeeld dat een bepaalde situatie, bepaalde familieverhouding, iets waar veel kapot is gegaan, dat er een stuk herstel komt. Of dat iemand die bijzonder ver van God afstaat, dat die tot geloof komt.

2. Risico's

Een tweede kenmerk – als je dit geloof hebt, dan neem je risico's. Zoals die eerste man. Hij overtrad de wet, hij doorbrak de afspraken, hij bracht anderen in gevaar. Grote kans dat hij gestenigd zou worden. Als je geloof hebt, dan durf je risico's te nemen. Voor God, voor zijn wereld, voor zijn boodschap, voor wat recht is, voor wat goed is. Je zet stappen in geloof dat je geholpen zal worden door Jezus. Ik denk dat Jasper en Danielle voorbeelden voor ons zijn, van mensen die vanuit hun geloof risico's durven nemen in het geloof dat Jezus ze zal helpen.

3. Voor schut staan

Een derde kenmerk. Als je dit geloof hebt, dan ga je voor gek staan. Die Romeinse man – die stond toch voor gek? Jij als bezetter gaat toch niet om hulp vragen bij iemand die je onderdrukt?

Jij als legerleider gaat toch niet om hulp vragen bij een Joodse rabbi? Als je dat verzoek al wilt doen, dan stuur je toch één of andere soldaat. Dan ga je toch niet zelf voor schut staan?

Als je een groot geloof hebt, dan kom je ook af en toe voor schut te staan. Want mensen kunnen het maar gek vinden dat je dingen vraagt aan Jezus, en dan nog zulke grote dingen...en dat je verwachting hebt dat Jezus ingrijpt... Een kenmerk van groot geloof is dat mensen het gek zullen vinden.

Een voorbeeld uit mijn eigen leven. Op een gegeven moment heb ik gedacht dat God tegen me zei dat ik moest zoeken naar lege kerken of kerken die leeg zouden kunnen komen te staan. En dat God die dan zou vullen. Dat is een best een gek idee in een tijd waarin alleen maar minder mensen betrokken lijken te raken bij geloof en kerk. Maar heel voorzichtig begon ik te geloven dat Hij het zou kunnen. Ik zou dit niet kunnen, maar Hij wel. En ik begon te geloven dat 1 nieuwe gemeente per jaar in een lege kerk Hem best zou moeten kunnen lukken. Al zou dat betekenen dat er veel zou moeten komen wat we nu niet hebben - nieuwe voorgangers, nieuwe teams, nieuwe startgroepen, financiën ook en ook gebouwen waar je daadwerkelijk terecht mag. En ik ben het gaan uitspreken dat ik dit was gaan geloven. En nog geregeld voel ik me soms voor gek staan als ik het zeg. En ik zie mensen denken – 1 nieuwe gemeente per jaar... je maakt zeker een geintje? En voor iemand die niet heel graag voor gek staat, en een beetje risicospreiding ook wel een goed idee vindt, voelde dit als grote stappen. Maar in 2018 begon de Oranjekerk, eerder deze maand begon Noorderlicht-Charlois. En wie weet wat er later dit jaar of komende jaren bijkomt.

Drie kenmerken van een groot geloof – het vraagt om grote dingen, het durft risico's te nemen en het loopt kans voor gek te staan. Deze twee mannen hadden zulk groot geloof. En Jezus gaat in op deze ongehoorde verzoeken. Jezus lijkt dus groot geloof te waarderen en dat maar al te graag te belonen.

Groot geloof tegenover dwaas geloof

Ik denk trouwens wel dat we moeten opletten dat we groot geloof niet verwarren met een dwaas geloof. Ze lijken soms heel erg op elkaar, maar toch zit er een groot verschil tussen. Groot geloof daar mag je je in oefenen, maar voor dwaas geloof moet je uitkijken. Wat is dwaas geloof dan? Dat is een geloof dat veel te overtuigd is van het eigen gelijk, veel te zeker over wat God gaat doen. Om wat voorbeelden te noemen – in mijn eigen geval: Dat ik koste wat kost maar probeer kerken te starten, terwijl er helemaal niet genoeg mensen, kartrekkers, financiën of goodwill voor is. Ander voorbeeld: Dwaas geloof blijft maar bidden om genezing van een doodziek iemand, terwijl het gewoon de tijd is om afscheid van iemand te nemen. Dwaas geloof ziet niet wanneer het de tijd is je verlies te nemen en te kijken hoe je met dit verlies kunt gaan leven. Dwaas geloof geeft valse hoop. Groot geloof ziet er soms ook wat gek uit, maar is toch heel anders. Die eerste man had het begrepen. Die zegt: 'Als u wilt, maakt U me dan rein'. Hij hield er rekening mee dat Jezus dat toch geen goed idee vond, dat het toch anders zou gaan. Hij zegt: 'Als U wilt...' Hij twijfelde niet aan Jezus' macht, maar hij wist dat hij niet precies kon uitmaken welke plannen Jezus had. Groot geloof twijfelt geen moment aan Jezus' macht en gezag, maar die houdt er wel rekening mee dat het eigen onderscheidingsvermogen verkeerd zit.

Er wordt geen dwaas of dom geloof van je gevraagd. Ook geen geloof tegen beter weten in. Wat van je gevraagd wordt, is geloof, vertrouwen in de macht van Jezus. En dat geloof mag groot zijn.

Hoe groter, hoe meer Jezus dat lijkt te belonen. Ergens anders heeft Jezus het ook over geloof dat bergen verzet. Dat geloof zelf, verzet natuurlijk geen bergen, maar wel degene in wie geloofd wordt. Voor Hem is geen nood of probleem te groot.

Blijkbaar zoekt Jezus zulk geloof. Hij zag het minder vaak als Hij hoopte. En Hij leek soms bezorgd te zijn of het er in later tijden nog zou zijn. In Lucas 18:8 zegt Jezus: 'Als de Mensenzoon op aarde terugkomt, zal Hij dan geloof vinden?' Jezus zoekt zulk geloof. En zulk geloof zal Hij op verrassende manieren beantwoorden. Zoals Hij ook verrassend reageerde op de man met huidvraat en de legerleider.

En daarom vraagt dit verhaal jou en mij: Heb je geloof in Hem? En durf je Jezus grote ongehoorde verzoeken te doen? Je loopt dan grote kans op verrassende daden van Jezus.

Amen.